

Spis treści

Tragedie w pyle zapomnienia 7

Bieg przez historię, czyli rodowód grabieży 8

Twórcy i niszczyciele sztuki. Sumerowie, Babilończycy, Asyryjczycy i Egipcjanie w pochodzie unicestwienia. Grecy i Rzymianie; poczynania Aleksandra Wielkiego, Cezara, Nerona i innych. Średniowieczne grabieże dzieł sztuki sakralnej w Europie i w Polsce. Historia „Sądu Ostatecznego” Memlinga. *Sacco di Roma* pogromem sztuki włoskiej. Tragiczny koniec sztuki Inków, Azteków i Majów. Łupieży Europe — Szwedzi; największy zbiór poloników u północnych sąsiadów.

Grabieże czasów współczesnych — wielcy a nieznanzi 51

Bonaparte grabieżcą doskonałym. Ogołocenie Watykanu z dzieł sztuki. Polska ofiarą zachłanności cesarza. Egipskie wyprawy i łupy Napoleona. Luwr — muzeum wszechczasów. Wielka restytucja. Wandalizm i kradzieże niemieckie w wojnach kolonialnych i w I wojnie światowej. Grabież absolutna dzieł sztuki w II wojnie światowej; norymberski rachunek sumienia. Einsatzstab Rosenberg, król czarnych rynków Göring.

Drugi najstarszy zawód świata 78

Grabież starożytności zwyczajem wieków. Tajemnica Alaryka I. Odkrycie i zniszczenie etruskiego malarstwa grobowego. Rabusie i odkrywcy sztuki starożytnego Egiptu i Kraju Dwóch Rzek. „Generalska archeologia”. Rozbiórka i wyprzedaż Akropolu; lord Elgin — brytyjska duma czy wyrzut sumienia?

Sztuka i przestępstwo 111

Kolekcjonerstwo — mania czy nobilitacja? 112

Handel dziełami sztuki i kolekcjonerstwo stare jak świat. Petrodolar, czyli dehumanizacja i kapitalizacja sztuki. Sztuka jako lokata kapitału. Dziwni kolekcjonerzy: książę Ferdynand Pruski, Pierpont Morgan, Joseph Duveen. Wielkie domy aukcyjne, wyścig cen i moda na dzieła sztuki. Multimilionerzy — koneserzy czy przyczyna nieszczęść? Świat kryminalny przeciwko dziełom sztuki. Właściciel słynnej paryskiej galerii — paserem. Niezwykłe odkrycia zapomnianych dzieł sztuki.

„Mona Lisa” i wielki początek 142

Sensacyjna kradzież z Luwru. Pierwsze w historii kryminalistyki śledztwo na ogromną skalę. Podejrzani Picasso i Apollinaire. Vincenzo Peruggia vel Leonardi i jego opowieść o kradzieży. Stracone nadzieje — przypadkowe odzyskanie obrazu. „Mona Lisa” fałszywa czy prawdziwa? Wielkie kradzieże ze słynnych galerii. Pechowy Rembrandt. Eskalacja przestępstw związanych z dziełami sztuki.

Falszerze, oszuści i kryminalistyka 189

Co to jest fałszykat? Słynni falszerze dzieł sztuki i ich ofiary. Nieco fałszerskiej historii. Sprawa van Meegerena i obrazów Vermeera. Naśladowca doskonały — Luca Giordano. Pani Dürer w procesie przeciwko fałszerzom. Falszerze-dowcipnicy i kompromitacje ekspertów. Fałszykaty w Watykanie. Elmyr de Hory fałszerzem wszechczasów. Genialny „farmazon” Fernand Legros i oszukany premier Japonii. Kryminalistyczna ekspertyza dzieł sztuki odpowiedzią na pytanie: autentyk czy fałszykat? Sensacyjne rozwiązanie tajemnic sprzed tysiącleci.

Fantazja czy rzeczywistość — wandalizm, kidnaping dzieł sztuki i inne różności 229

Szewe z Efezu i Artemida. Fanatyzm i siła autorytetów źródłem niszczenia dzieł sztuki. Najgroźniejsze przypadki wandalizmu. Bezbronne muzea i kościoły. Akty terroryzmu przeciwko dziełom sztuki — wybuch w Luwrze. Malarz kościołów i kamienie w Zurychu. Cywilizacja techniczna zagładą dzieł sztuki. „Ostatnia Wieczerza” w niebezpieczeństwie. Czy można sprzedać „Monę Lisę” i „Bitwę pod Grunwaldem”? Historia „Ołtarza Gandawskiego” i „Madonny w wieńcu różanym”. Kidnaping dzieł sztuki w Polsce. Kto i dlaczego zagraża dziełom sztuki?

Literatura przedmiotu 261

Spis ilustracji 263